

NOTAT

Notat vedr. opfyldelse og anvendelse af grundforudsætninger

Overvågningsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO) i 2021-2027 programperioden skal, jf. artikel 40, litra h i CPR-forordningen¹, undersøge "*opfyldelse af grundforudsætninger og deres anvendelse i hele programmeringsperioden*".

Forvaltningsmyndigheden vil derfor årligt give overvågningsudvalget en status vedrørende opfyldelsen og anvendelsen af grundforudsætningerne for FRO. Udvalget vil derudover blive informeret løbende, hvis der skulle opstå udfordringer med opfyldelsen af grundforudsætningerne.

I dette notat gives en status vedrørende opfyldelse og anvendelse af grundforudsætningerne pr. april 2025. Den næste opfølgning på grundforudsætningerne forventes foretaget i forsommeren 2026. Udvalget vil modtage opfølgningen, når denne er foretaget.

I notatet redegøres der også for forvaltningsmyndighedens proces for at undersøge om grundforudsætningernes opfyldelse, herunder kontakt med eksterne aktører. Indledningsvist gøres der kort rede for, grundforudsætningerne i det danske FRO-program.

Grundforudsætninger til Fonden for Retfærdig Omstilling

CPR-forordningen definerer en grundforudsætning som "*en forudsætning for en virksomheds fulde og effektive gennemførelse af de specifikke målsætninger*".

FRO-programmet indeholder fire såkaldte horisontale² grundforudsætninger:

1. Effektive mekanismer til overvågning af markedet for offentlige udbud
2. Redskaber og kapacitet til effektiv anvendelse af statsstøttereglerne
3. Effektiv gennemførelse og anvendelse af EU's charter om grundlæggende rettigheder

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021

² Horisontale grundforudsætninger gælder for alle EU-programmerne, der er reguleret af CPR-forordningen.

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post de@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

4. Gennemførelse og anvendelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UN CRPD) i overensstemmelse med Rådets afgørelse 2010/48/EF

Til hver grundforudsætning er der tilknyttet en række kriterier, der alle skal være opfyldt, før den pågældende grundforudsætning er opfyldt. Hver grundforudsætning, inkl. kriterierne hertil, kan ses i bilag 1. I forbindelse med godkendelsen af FRO-programmet godkendte Europa-Kommissionen samtidig, at Danmark ved programstart opfyldte grundforudsætningerne.

Proces til sikring af fortsat opfyldelse af grundforudsætninger

I forbindelse med orienteringen af overvågningsudvalget på møderne i udvalget vil forvaltningsmyndigheden igangsætte et statusjek på opfyldelsen og anvendelsen af grundforudsætningerne. For nogle grundforudsætninger kan forvaltningsmyndigheden på egen hånd lave en status, mens det ved andre grundforudsætninger er nødvendigt, at andre ressortministerier bidrager med en status. Hvilke ressortministerier, som forvaltningsmyndigheden har kontaktet, fremgår under rækken ”Status pr. april 2025”.

Status vedr. opfyldelse af grundforudsætningerne pr. april 2025

I bilag 1 fremgår oplysninger om de forskellige grundforudsætninger. Tabellerne indeholder information om, hvordan grundforudsætningerne blev sikret opfyldt ved programgodkendelserne, henvisninger til relevante dokumenter, oplysninger om ansvarlige ressortministerier og status på opfyldelsen af de enkelte grundforudsætningernes kriterier pr. april 2025. Tekstnære ændringer er markeret med track changes i bilag 1.

Bilag 1 - Horisontale grundforudsætninger
Effektive mekanismer til overvågning af markedet for offentlige udbud

Kriterium	Henvisning til relevante dokumenter	Begrundelse for godkendelse af kriteriet	Status foråret 2025 ⁴
Der er indført overvågningsmekanismer, som dækker alle offentlige kontrakter og udbud heraf under fondene i overensstemmelse med EU's lovgivning om offentlige udbud. Dette krav omfatter: 1. Ordninger til sikring af indsamling af effektive og pålidelige data om offentlige udbudsprocedurer over EU-tærsklerne i henhold til rapporteringsforpligtelserne i artikel 83 og 84 i direktiv 2014/24/EU og artikel 99 og 100 i direktiv 2014/25/EU	Der henvises til: Den ansvarlige myndigheds hjemmeside om udbud: https://www.kfst.dk/udbud/ Udbudsdirektivets implementering i dansk ret ved udbudsloven: https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2025/116	Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Alle tilskud fra fonden gives på betingelse af, at støttemodtageren overholder udbudsreglerne samt de overordnede principper om gennemsigtighed, ligebehandling og sparsommelighed. Forvaltningsmyndigheden har løbende fokus på at sikre oplysning om reglerne for udbud, så støttemodtagerne forstår og overholder reglerne. Hvis det skønnes fornødent for støttemodtager at hyre ekstern bistand – eller opnå yderligere kompetencer - til at gennemføre et udbud, vil udgifter hertil være støtteberettigede under de danske programmer. Forvaltningsmyndigheden kontrollerer, at støttemodtagerne har opfyldt gældende udbudsregler, inden tilskud udbetales, herunder krav i CPR-forordningen. I den forbindelse skal alle projekter ved anmodninger om udbetaling afreportere data om eventuelle eksterne indkøb inkluderet i de støtteberettigede udgifter, der anmodes om udbetaling på baggrund af. Forvaltningsmyndigheden har et dedikeret team til varetagelse af udbudsretlige spørgsmål, som står til rådighed for alle medarbejdere i forvaltningsmyndigheden. Implementering og opretholdelse af udbudsloven på nationalt plan varetages af Konkurrence- og Forbrugsstyrelsen, herunder art. 83 og 84 i direktiv 2014/24/EU og art. 99 og 100 i direktiv 2014/25/EU. Alle bestemmelser er fuldt implementeret i dansk ret og danner dermed basis for udmøntningen af udbudsreglerne i Danmark, herunder også indkøb foretaget under fondene.	Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er kontaktet og angiver, at der ikke har en rækkeer tilføjelser eller ændringer til begrundelsen for godkendelse af de kriterier, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen nævnes. Forvaltningsmyndigheden har fortsat et fokus på at sikre oplysning om reglerne for udbud, og at støttemodtagere har opfyldt gældende udbudsregler. Forvaltningsmyndigheden har ligeledes fortsat et team, der har til opgave at dedikeret tilvaretagelse af udbudsretlige spørgsmål.

2. Ordninger til sikring af, at dataene, som minimum omfatter følgende elementer: a) konkurrencens kvalitet og intensitet: navnene på den vindende tilbudsgiver, antal oprindelige tilbudsgivere og kontraktmæssig pris b) oplysninger om den endelige pris efter indgåelsen og om deltagelse af SMV'er som direkte tilbudsgivere, hvor de nationale systemer leverer sådanne oplysninger	www.udbud.dk	Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har bl.a. via platformen www.udbud.dk mulighed for at oplyse om den generelle dokumentation for gennemførelse af offentlige indkøb. <u>Efter udbudslovens § 129 er ordregiveren forpligtet til at sende en bekendtgørelse om indgåede kontrakter til EU's publikationskontor. Af bekendtgørelsen om indgåede kontrakter skal fremgå oplysninger om dato for indgåelse af kontrakten, antal modtagne tilbud for hver kontrakttildeling, navn, adresse, herunder NUTS-kode, telefon- og telefaxnummer samt e-mail- og internetadresse for den eller de valgte tilbudsgivere, og værdien af det eller de antagne tilbud eller af det højeste og det laveste tilbud, der blev taget i betragtning ved tildeling af kontrakten, jf. udbudsdirektivets bilag V, del d, pkt. 10-13. Bekendtgørelser om indgåede kontrakter offentliggøres både på Tenders Electronic Daily (TED), som er den officielle EU-database for udbud og er også tilgængelige på udbud.dk.</u> Ud over den data, der er tilgængelig via de nationale konkurrencemyndigheders databaser, sørger forvaltningsmyndigheden selv for at indhente dokumentation relateret til gennemførte udbud under fondene. Støttemodtagere skal kunne dokumentere det fulde kontrolspor for den vindende tilbudsgiver, herunder kontrakter og komplet tilbudsmateriale. Dertil kræves overblik over tilbudsevaluering samt dokumentation for indkomne tilbud. Data indsamles i det samme it-system, som anvendes til projekternes øvrige afrapportering af udgifter og resultater. Data om eksterne indkøb omfatter bl.a. data om indkøbets karakter, udgiftens størrelse, dato for indkøbet, leverandørens CVR-nummer osv. Afrapportering sker via elektronisk rapporteringssystem, hvori relevant data gøres tilgængelig. Forvaltningsmyndigheden foretager løbende overvågning af samlede kontraktværdier med henblik på at sikre overholdelse af	Se svar til kriterium 1 om begrundelsen for godkendelse af kriteriet. Forvaltningsmyndigheden har udarbejdet en tjekliste, der anvendes til at kontrollere projekternes overholdelse af udbudslovens bestemmelser, herunder ligebehandling blandt tilbudsgivere.
--	---	---	--

		udbudslovens bestemmelser, herunder ligebehandling blandt tilbudsgivere. På den baggrund vurderes kriteriet at være opfyldt.	
3. Ordninger til sikring af de kompetente nationale myndigheds overvågning og analyse af dataene i overensstemmelse med artikel 83, stk. 2, i direktiv 2014/24/EU og artikel 99, stk. 2, i direktiv 2014/25/EU	www.kfst.dk https://www.kfst.dk/udbud/vejledninger-og-analyser/ https://kfst.dk/udbud/vejledning-og-viden https://kfst.dk/udbud/vejledning-og-viden/vejledninger-og-guides https://kfst.dk/udbud/analyser-og-artikler	Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er ressortansvarlig for udbudsreglerne og er derfor den myndighed, der overvåger anvendelsen heraf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen overvåger løbende udbudsområdet og offentliggør både vejledninger og analyser på hjemmesiden. Overvågningen gælder også indkøb foretaget under fondene, da udbudslovens regler også her finder anvendelse.	Se svar til kriterium 1 om begrundelsen for godkendelse af kriteriet.
4. Ordninger til at gøre resultaterne af analysen tilgængelige for offentligheden i overensstemmelse med artikel 83, stk. 3, i direktiv 2014/24/EU og artikel 99, stk. 3, i direktiv 2014/25/EU	www.kfst.dk https://statensindkob.dk/ https://kfst.dk/udbud/data-og-cases/udbudsdata	Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen overvåger generelt markedet for offentlige udbud, herunder også de indkøb der indgår i strukturfondsstøttede projekter, da de er underlagt de almindelige bestemmelser i udbudsloven. Der stilles generelt information om overvågning til rådighed for offentligheden, og information kan vederlagsfrit hentes via hjemmesiden. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen gennemgår og kvalitetssikrer løbende offentliggjorte udbudsbekendtgørelser og bekendtgørelser om indgåede kontrakter. Hertil har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udarbejdet et datasæt om EU-udbud. Databasen er baseret på formelle udbudsdokumenter fra offentlige ordregivere, som de er forpligtede til at offentliggøre undervejs i udbudsprocessen på Europa-Kommissionens platform Tenders Electronic Daily (TED). Her er særligt tale om udbudsbekendtgørelser og bekendtgørelser om kontraktindgåelse. Herudover udarbejder Statens Rådgivningsenhed diverse værktøjer, herunder skabeloner	Se svar til kriterium 1 om begrundelsen for godkendelse af kriteriet.

		<u>til udarbejdelse af udbudsmaterialet, som er tilgængelige for alle,</u> der arbejder med <u>offentlige</u> indkøb. Oplysninger om overholdelse er både indeholdt i Danmarks årlige monitoreringsrapport og er også oplyst Kommissionen i forbindelse med deltagelsen i Europa-Kommissionens arbejdsgruppe EXPP (Commission Government Expert Group on Public Procurement).	
5. Ordninger til sikring af, at alle oplysninger, der peger på formodet ulovlig samordning af tilbudsgivning, bliver videreformidlet til de kompetente nationale myndigheder i overensstemmelse med artikel 83, stk. 2, i direktiv 2014/24/EU og artikel 99, stk. 2, i direktiv 2014/25/EU	www.kfst.dk https://naevneneshus.dk/start-din-klage/klagenaevnet-for-udbud/aarsberetninger/	Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er ressortansvarlig for udbudsreglerne og er derfor den myndighed, der overvåger anvendelsen heraf. Herudover overvåger Rigsrevisionen også overholdelsen af reglerne. Der er generelt mulighed for at klage til Ombudsmanden, Ankestyrelsen og Klagenævnet for Udbud. Sidstnævnte er den officielle klageinstans for EU-udbud i Danmark - klagenævnets afgørelser og praksis sætter retning for forvaltningsmyndighedens arbejde. Forvaltningsmyndighederne har opsat faste procedurer for kontrol af støttemodtagernes overholdelse af gældende udbudsregler, inden tilskud udbetales, herunder også håndtering af potentielt svig. Der benyttes i den forbindelse IT-systemer til at udvælge stikprøver i legalitetskontrollen, og konkrete mistanker kommunikeres videre til rette myndigheder af forvaltningsmyndigheden.	Se svar til kriterium 1 om begrundelsen for godkendelse af kriteriet.

Redskaber og kapacitet til effektiv anvendelse af statsstøttere reglerne

Kriterium	Henvisning til relevante dokumenter	Begrundelse for godkendelse af kriteriet	Status pr. april 2025
Forvaltningsmyndighederne har redskaber og kapacitet til at verificere overholdelsen af statsstøttere reglerne: 1. For kriseramte virksomheder og virksomheder, der er pålagt et påbud om tilbagebetaling.		For hver ansøgning vurderes, om den er omfattet af statsstøttere reglerne, herunder om gruppefritagelsesforordningen kan anvendes til at fritage støtte fra anmeldelsespligten. I ansøgning om støtte skal angives en række oplysninger af relevans for håndtering af statsstøttere reglerne, herunder oplysninger om ansøgers likviditet, omsætning og antal medarbejdere. Såfremt støtten ydes i overensstemmelse med gruppefritagelsesforordningen, erklærer støttemodtager sig ved tro og love på, at virksomheden ikke er i vanskeligheder som defineret i gruppefritagelsesens artikel 2, nr. 18). Forvaltningsmyndigheden efterprøver som led i den administrative verifikation stikprøvekontrol af oplysningerne i erklæringerne, herunder blandt ved hjælp af det centrale virksomhedsregister (CVR). Med hensyn til iagttagelsen af reglerne om tilbagebetaling af ulovligt ydet statsstøtte skal det i ansøgningen erklæres, at ansøger eller partnere ikke skylder at tilbagebetale støtte. Oplysningerne angives ved selvdeklarering og kontrolleres ved stikprøve af forvaltningsmyndigheden ved anmodning om relevant materiale fra tilsagnshaver eller virksomheden og ved søgning i DG Konkurrences sagsdatabase. Det anføres i alle tilsagn, hvilke statsstøttere regler der administreres efter. Hovedsageligt gives statsstøtte til de enkelte virksomheder ikke som forskud, hvorved forvaltningsmyndigheden i implementeringen af programmet kan undersøge overholdelse af statsstøttere reglerne, herunder betingelserne for at opnå statsstøtte, førend der udbetales midler. Forvaltningsmyndigheden foretager stikprøvekontrol af de oplysninger om støttens omfang, som indrapporteres af tilsagnshaver for hver enkelt virksomhed, der modtager støtte.	Statsstøttesekretariatet stiller en tjekliste og håndbog til rådighed, som løbende ajourføres og opdateres til nye retningslinjer og forordninger. <u>Forvaltningsmyndigheden vedligeholder og opdaterer løbende erklæringer, blanketter og regler til de opdaterede statsstøttere regler, herunder de nye de minimis-regler og reglerne i gruppefritagelsesforordningen.</u> <u>Der arbejdes på udvikling af en databaseret kontrol af, om virksomheder er i krise ved hjælp af oplysningerne i det centrale virksomhedsregister (CVR). Dette skal sikre færre administrative krav for ansøgere og en mere sikker og datadreven kontrol.</u> <u>Der har i perioden ikke været tilbagesøgningskrav om ulovligt ydet statsstøtte.</u>

		Konstateres det, at tilskud er ydet i strid med statsstøttere reglerne, skal den danske stat indkræve den ulovlige støtte hos støttemodtageren. På den baggrund vurderes kriteriet at være opfyldt.	
2. Gennem adgang til ekspertrådgivning og vejledning vedrørende statsstøtte fra statsstøtteeksperter i lokale eller nationale organer.	Tjekliste for statsstøttevurdering em.dk/media/11923/06-21-statsstoettetjeklisten.pdf Håndbog for statsstøttevurdering em.dk/media/11922/01-12-statsstttehndbog-2017docx.pdf	Forvaltningsmyndigheden har løbende fokus på kompetenceudvikling af medarbejdere med henblik på at sikre opdateret viden om statsstøttere reglerne, herunder også juridiske medarbejdere med specialiseret viden. I Erhvervsministeriet er en særlig afdeling for statsstøtte (Statsstøttesekretariatet). Statsstøttesekretariatet hjælper forvaltningsmyndigheden i forbindelse med information om nye statsstøttere regler, ligesom enheden bistår forvaltningsmyndigheden i implementeringen af reglerne. Statsstøttesekretariatet stiller desuden en tjekliste og håndbog til rådighed, som løbende ajourføres og opdateres til nye retningslinjer og forordninger. På den baggrund vurderes kriteriet at være opfyldt.	<u>Der er fortsat et fokus på løbende at oplære nye medarbejdere i statsstøttere reglerne, ligesom dedikerede medarbejdere med juridiske kompetencer holdes ajourført med ny retspraksis, regler m.v.</u> <u>Forvaltningsmyndigheden har regelmæssig kontakt med Erhvervsministeriets statsstøttesekretariat vedr. sparring om fortolkning af reglerne.</u> <u>Statsstøttesekretariatet har en dedikeret web-side med information om statsstøtte, som løbende opdateres. https://www.em.dk/ministeriet/arbejdsomraader/erhvervsregulering-og-internationale-forhold/statsstoette</u>

Effektiv gennemførelse og anvendelse af EU's charter om grundlæggende rettigheder

Kriterium	Henvisning til relevante dokumenter	Begrundelse for godkendelse af kriteriet	Status pr. april 2025
Der er indført effektive mekanismer til at sikre overholdelsen af chartret om grundlæggende rettigheder, som omfatter: 1. Ordninger til sikring af, at de programmer, der støttes af fondene, og gennemførelsen heraf overholder de relevante bestemmelser i chartret	Lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2012/553 Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/1001 Lov om ligestilling af mænd og kvinder: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1147 Lov om lige løn til mænd og kvinder: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/156	Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder (herefter Chartret) er bindende EU-ret, jf. TEU art. 6, stk. 1. Danske myndigheder er derfor forpligtet til at overholde Chartret, når de forvalter inden for EU-rettens område jf. Chartret artikel 51, stk. 1. Forvaltningsmyndighederne i Danmark er gennem den danske lovgivning (særligt offentlighedsloven nr. 145 af 24/02/2020 og forvaltningsloven nr. 433 af 22/04/2014) med til at gennemføre EU-Chartret om de grundlæggende rettigheder, hvor særligt retten til god forvaltning, herunder almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om ligebehandling, ikke-forskelsbehandling m.v., samt retten til aktindsigt fastlægges igennem. Charteret skal overholdes i alle faser: programmering, gennemførelse og evaluering. Særligt ved gennemførelsen af programmerne har forvaltningsmyndighederne et særligt fokus på overholdelsen af Chartret og øvrige horisontale principper. Ved annoncering af ansøgningsrunder sikres eksempelvis ikke-forskelsbehandling via klare, gennemsigtige og objektive kriterier, ligesom der ved sagsbehandlingen af ansøgninger til tilsagn eller afslag påhviler myndighederne en pligt til at sikre bl.a. lighed for loven og ikke-forskelsbehandling. Projekternes karakter har betydning for, hvilke konkrete principper i charteret, som findes mest relevante. Langt de fleste projekter handler om SMV'er og deres medarbejdere, og derfor fokuseres i disse tilfælde på beskyttelse af personoplysninger, integration af mennesker med handicap, sikring af arbejdsforhold og erhvervsfrihed samt et højt niveau af miljøbeskyttelse. Under hele programperioden sikres der inden hver udbetaling, at horisontale principper som ligestilling mellem kvinder og mænd, forhindrer enhver forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.	Forvaltningsmyndigheden har ikke modtaget klager over brud på Chartret, ligesom forvaltningsmyndigheden ikke er bekendt med en konkret overtrædelse ved gennemførelsen af fondene. Forvaltningsmyndigheden har til brug for legalitetskontrollen af ansøgninger udarbejdet en sagsbehandlervejledning (se bilag 5.1 ”Sagsbehandlervejledning om overholdelse af Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder i sagsbehandlinger af EU-projekter”), som skal anvendes i vurderingen af, hvorvidt der er tale om brud på Chartret. Derudover er udarbejdet et dedikeret spørgsmål omkring Chartret i sagsbehandlertjeklisten, hvor sagsbehandleren tager stilling til projektets forenelighed med Chartret. Bilaget er udsendt til udvalget forud for mødet den 15. maj 2024.

		Forvaltningsmyndighedernes kontrol af lovmedholdeligheden af Chartret og øvrig dansk forvaltningsret ved gennemførelse af fondene i Danmark sikres gennem forvaltnings- og kontrolsystemerne ved tjeklister, hvor forvaltningsmyndigheden gennem en række spørgsmål og kontroller får sikkerhed for, at der ikke sker brud på Charteret. Som et eksempel kan nævnes, at der i forbindelse med ansøgningsprocessen tjekkes op på, om ansøger overholder principper om ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling, ligesom der ved hver udbetaling i projektperioden følges op på vilkår i tilsagnet, hvor der er krav om overholdelse af principperne. Her kan tjeklisten i afsnit 4 i Kommissionens retningslinjer med henblik på at sikre respekt for Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder under gennemførelse af de europæiske struktur- og investeringsfonde (2016/C 269/01) være pejlemærke for vurderingen. Derudover sikres kravet om integration af mennesker med et handicap bl.a. ved, at forvaltningsmyndigheden skal leve op til den harmoniserede standard EN 301 549 for webtilgængelighed, som i øvrigt er undergivet tilsyn fra Digitaliseringsstyrelsen. Dokumenter relateret til forvaltningen af fondene undergives alle et tilgængelighedstjek, før de lægges på websitet. 1. Med hensyn til respekten for privatliv vil personlige forhold – bortset fra alder, hvis ansøgningen kommer fra en person under 18 år – ikke indgå i vurderingen af en ansøgning. Alene forhold, der har betydning for gennemførelse af projektet eller overholdelse af ansøgnings- og tilsagnsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen. Overholdelsen af Chartrets krav om retfærdighed i retssystemet sikres navnlig gennem adgang til uafhængig og upartisk domstolskontrol med myndighedernes forvaltning, jf. grundloven § 63. Således kan alle administrative afgørelser indbringes for de nationale domstole med henblik på at prøve lovligheden af afgørelsen, herunder i henhold borgernes grundlæggende rettigheder.	
--	--	--	--

		Danske forvaltningsmyndigheder vurderes at have et ligestillingsaspekt i alle deres politikker og aktiviteter. Med hensyn til Overvågningsudvalget godkender dette udvælgelsesproceduren for operationer. Procedurer for udvælgelse skal være ikke-diskriminerende, inklusive og gennemsigtige, og de udvalgte operationer skal være i overensstemmelse med de horizontale principper. Overvågningsudvalget kan fremsætte henstillinger til forvaltningsmyndigheden. På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.	
2. Ordninger for rapportering til overvågningsudvalget om tilfælde af operationer, der er støttet af fondene, og som ikke overholder chartret, og klager vedrørende chartret, der indgives i overensstemmelse med de ordninger, der er etableret i henhold til artikel 69, stk. 7, i forordningen om fælles bestemmelser	Lov om Ligebehandlingsnævnet https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2016/1230 https://ast.dk/naevn/ligebehandlingsnaevnet/alder-handicap-kon-etnisk-oprindelse-seksuel-orientering-ovrigt-grunde	Overvågningsudvalget vil som et fast punkt til hvert møde blive orienteret af forvaltningsmyndigheden om alle tilfælde vedrørende manglende overholdelse af Chartret. Udvalget vil i den forbindelse få oplysninger om overtrædelsens karakter og forvaltningsmyndighedens eller andre relevante myndigheders/organers vurdering, aktioner og afgørelse i sagen, hvis en sådan foreligger. Foreligger alene en klage endnu uden afgørelse, vil udvalget blive orienteret herom samt nærmere proces for afgørelse. Såfremt forvaltningsmyndigheden konstaterer en overtrædelse af Chartret, men hvor der ikke foreligger en konkret klage, orienteres Overvågningsudvalget herom, herunder hvordan overtrædelsen forventes håndteret af forvaltningsmyndigheden. Forvaltningsmyndigheden henviser konkrete tilfælde af diskrimination til Ligebehandlingsnævnet, hvortil den forurettede kan klage over direkte eller indirekte forskelsbehandling i gennemførelse af fondene. Institut for Menneskerettigheder skal fremme menneskerettigheder og ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse. Institut for	Se svar til kriterium 1 fra og begrundelse for godkendelse af kriteriet. Institut for Menneskerettigheder er blevet inviteret til at deltage i overvågningsudvalget, men forvaltningsmyndigheden har ikke modtaget en indstilling af medlem/suppleant til udvalget. <u>Der har ikke været identificeret eksempler på overtrædelse af Chartret ifm. udvælgelse af projekter, ligesom forvaltningsmyndigheden ikke har modtaget klager herom.</u>

		Menneskerettigheder vil deltage i overvågningsudvalget for Socialfonden Plus og Regionalfonden. Det følger af forvaltningsretten, at offentlige myndigheder ikke må diskriminere eller forskelsbehandle. Folketingets Ombudsmand har til opgave at kontrollere offentlige myndigheder og deres overholdelse af bl.a. forvaltningsretten. Ombudsmanden kan af egen drift tage sager op eller reagere på klager, hvis alle andre klagemuligheder er brugt. Det er et grundlæggende princip i forvaltningsretten, at afgørelser truffet af en myndighed kan påklages til en overordnet myndighed. Selvom klageadgangen til en overordnet myndighed principielt er afskåret, hvad angår forvaltningsmyndighedens afgørelser om støtteberettigelse mv., er det altid muligt at klage over f.eks. sagsbehandlingen eller brud på Chartret til erhvervsministeren, Ligebehandlingsnævnet, Folketingets Ombudsmand og i sidste ende få prøvet klagen hos domstolene. Ved afgørelser truffet efter delegation fra forvaltningsmyndigheden (som er hyppigt anvendt) er der klageadgang til forvaltningsmyndigheden som overordnet myndighed. En klage kan i hele programperioden indgives til forvaltningsmyndigheden på flere måder. Hvis en fysisk eller juridisk person ønsker at klage, kan det ske ved personligt fremmøde, telefonisk henvendelse (3529 1700), ved email til de@erst.dk eller ved brev til Erhvervsstyrelsen, Vejlsovej 29, 8600 Silkeborg. Klageren kan orientere sig på Erhvervsstyrelsens hjemmeside, hvor kontaktoplysningerne ligeledes fremgår. Der er intet krav til klagens indhold, hvilket er i overensstemmelse med dansk forvaltningsrets krav til klager. Forvaltningsmyndigheden er ansvarlig for at oplyse sagen tilstrækkeligt, herunder oplyse, om der er tale om en klage og klagens emne, hvilket er i overensstemmelse med dansk forvaltningsrets officialprincip. Erhvervsstyrelsen tager notat af klagen, hvis denne fremføres mundtligt. Klagen journaliseres i forvaltningsmyndighedens ESDH-system. En medarbejder i forvaltningsmyndighedens	
--	--	--	--

		juridiske afdeling tager stilling til klagens indhold og videreformidler klagen til rette instans, hvis klagen ikke kan eller skal behandles af forvaltningsmyndigheden. Kriteriet vurderes på den baggrund opfyldt.	
--	--	--	--

Gennemførelse og anvendelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD) i overensstemmelse med Rådets afgørelse 2010/48/EF

Kriterium	Henvisning til relevante dokumenter	Begrundelse for godkendelse af kriteriet	Status pr. april 2025 ⁵⁴
Indførelse af en national ramme for at sikre gennemførelsen af UNCRPD, som omfatter: 1. Målsætninger med kvantificerbare mål, dataindsamling og overvågningsmekanismer	De centrale love, som beskytter personer med handicap mod diskrimination i Danmark er: • Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap uden for arbejdsmarkedet https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2018/688, • https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/2218 og • Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2017/1001	Social- og Bolig-, Bolig- og Ældreministeriet er koordinerende ministerium for FN's handicapkonvention i Danmark og kontaktpunkt i centraladministrationen for forhold vedrørende gennemførelsen af konventionen i samarbejde med alle relevante ministerier og relevante organisationer på området. Definitionen af handicap i forskelsbehandlingslovene bygger på direktiv 2000/78 og på EU-Domstolens definition af "handicap" i relation til direktivet. Princippet om sektoransvar sætter, i samspil med Social- og Boligministeriets Social-, Bolig- og Ældreministeriet koordinerende rolle, rammen om den danske implementering. Dette indebærer, at enhver offentlig myndighed, der udbyder en ydelse, en service eller et produkt, også er ansvarlig for, at ydelsen er tilgængelig for personer med handicap. Denne struktur sætter således rammen om dansk implementering af UNCRPD Artikel 9's grundlæggende princip om tilgængelighed. Der er endvidere en forpligtelse i lovgivningsarbejdet om, at alle ministerier m.v. skal vurdere, om ny lovgivning har indvirkninger på Danmarks internationale forpligtelser, herunder at al ny lovgivning skal være i overensstemmelse med UNCRPD. Det Tværministerielle Embedsmandsudvalg om Handicapsspørgsmål Ministeriernes Handikapudvalg varetager med Social- og Boligministeriet Social-, Bolig- og Ældreministeriet som formand den koordinerende funktion i centraladministrationen med det formål at lette de tværgående indsatser på handicapområdet, jf. konventionens artikel 33, stk. 1, om national gennemførelse og overvågning.	Social- og Boligministeriet Social- og Bolig- og Ældreministeriet er kontaktet og angiver, <u>at ministeriets navn samt navnet på udvalget skal opdateres. De har ikke i øvrigt</u> der ikke er tilføjelser eller ændringer til begrundelsen for godkendelse for de kriterier, hvor Social- og Boligministeriet Social- og Bolig- og Ældreministeriet nævnes. Der har ikke været foretaget ændringer til Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap uden for arbejdsmarkedet siden programgodkendelsen. Beskæftigelsesministeriet er kontaktet og angiver, at der ikke har været ændringer i Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet.

		Jf. sektoransvarsprincippet kan følgende eksempler på arbejdet med mål, data og analyse heraf fremhæves: <u>Social- og Boligministeriet</u> Social-, Bolig- og Eldreministeriet har siden 2016 arbejdet med en datastrategi på blandt andet handicapområdet, der har sikret bedre viden om, hvilke borgere med handicap der modtager hvilke indsatser og ydelser efter serviceloven og hvornår. <u>Social- og Boligministeriet</u> Social-, Bolig- og Eldreministeriet udarbejder årlige Socialpolitisk Redegørelser, hvor der følges op på udviklingen på området. Derudover udarbejdes Velfærdspolitiske Analyser. Ud over registerdata indsamles hver fjerde år (senest i 2020) spørgeskemadata til Levevilkårsundersøgelsen Survey of Health, Impairment and Living Conditions in Denmark (SHILD). Denne undersøgelse omhandler de muligheder og barrierer, som personer med handicap møder i deres hverdag, samt tilgængeligheden til at deltage i kulturelle og sociale aktiviteter for denne gruppe. På baggrund af SHILD-data udarbejdes en rapport, der kan indikere, hvor barrierer kan brydes, og muligheder kan styrkes. Beskæftigelsesministeriet har et overordnet mål om, at flere mennesker med handicap skal i job. <u>Herunder fra november 2025 et mål om, at 15.000 flere personer med handicap skal i beskæftigelse inden 2030.</u> <u>Hertil følger, at regeringen ønsker at skabe bedre muligheder for mennesker med handicap. Dette omfatter bl.a., at regeringen vil sætte mål for, at flere med handicap kan bidrage på arbejdsmarkedet.</u> <u>Herunder et mål om at få 13.000 flere personer med større, selvvalgt handicap i job frem mod 2025. Målet blev sat som en del af satspuljeaftalen for 2019. Den første delmåling heraf afventer tilgængeligheden af data for 2020.</u> Eftersom personer med handicap ikke registreres i Danmark, bygger viden om handicap og beskæftigelse på VIVE's rapporter	
--	--	---	--

		om udviklingen i beskæftigelsen for personer med handicap. Disse er baseret på Danmarks Statistiks survey-baserede arbejdsmarkedskraftsundersøgelse (AKU) kombineret med registerdata. Den seneste rapport udkom i 2024 med data for 2023. Efter beslutning i Folketinget overvåger Institut for Menneskerettigheder gennemførelsen af FN's handicapkonvention som en uafhængig ekstern instans og indsamler til brug herfor data til Handicapbarometret. På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.	
2. Ordninger til sikring af, at politikker, love og standarder vedrørende tilgængelighed er tilstrækkelig afspejlet i udarbejdelsen og gennemførelsen af programmerne	Bygningsreglementet fastsætter krav og regler for al bebyggelse i Danmark: https://bygningsreglementet.dk/	Overvågningsudvalget godkender udvælgelsesprocedure for operationer. Procedurer for udvælgelse skal være ikkediskriminerende, inklusive og gennemsigtige, og de udvalgte operationer skal være i overensstemmelse med de horisontale principper. Overvågningsudvalget kan fremsætte henstillinger til forvaltningsmyndigheden. Forvaltningsmyndigheden, de EU-støttede projekter og programmerne er omfattet af den danske lovgivning, som beskytter handicappedes rettigheder. I forbindelse med udarbejdelsen af programmerne har forvaltningsmyndigheden været i dialog med de ansvarlige danske myndigheder, sociale partnere (Danske Handicaporganisationer, Fagbevægelsens Hovedorganisation og Røde Kors) og Institut for menneskerettigheder. Det har ikke givet anledning til særlige tiltag i forberedelsen af programmerne. Forvaltningsmyndigheden sikrer i implementeringen af programmerne, at programhjemmesiden og alle dokumenter, herunder ansøgningsmateriale, er tilgængeliggjort i overensstemmelse med lov om webtilgængelighed, som er den danske implementering af EU-direktivet om webtilgængelighed.	Overvågningsudvalget godkender udvælgelsesprocedure for hver annoncering som fastsat i CPR-forordningen og forretningsordningen. Forvaltningsmyndigheden tilgængeliggør alle dokumenter inden offentliggørelse på hjemmeside eller anden form for distribution. Forvaltningsmyndighedens kommunikationsteam er ansvarlig for at tilgængeliggøre materialet og relevante medarbejder har opbygget den nødvendige viden og kompetencer til dette arbejde. Forvaltningsmyndigheden gennemfører i forår/sommer 2024 en annonceringsrunde vedrørende udvikling af turismeområder. Under annonceringen kunne der gives tilskud til fysisk anlæg, faciliteter og anden turisme-relateret infrastruktur. Al bebyggelse i Danmark er som udgangspunkt omfattet af bygningsreglementet. Detailkravene i bygningsreglementets kapitler om indretning og adgangsforhold er overvejende udformet med henblik på kørestolsbrugere, gangbesværede

		Den danske lovgivning vurderes tilstrækkelig til, at forvaltningsmyndigheden og overvågningsudvalget kan sikre, at projekter støttet af programmerne er åbne og tilgængelige for personer med handicap. På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.	og synshandicappede. Forvaltningsmyndigheden finder således bygningsreglement dækkende til at sikre handicappedes adgang til bygninger og anden infrastruktur i EU-projekter. Kommunalbestyrelsen er bygningsmyndighed og træffer afgørelse efter bygningsreglementet. Link til bygningsreglementets bestemmelser er indsats under ”Henvisning til relevante dokumenter”.
3. Ordninger for rapportering til overvågningsudvalget om tilfælde af operationer, der er støttet af fondene, og som ikke overholder UNCRPD, og klager vedrørende UNCRPD, der indgives i overensstemmelse med de ordninger, der er etableret i henhold til artikel 69, stk. 7, i forordningen om fælles bestemmelser	Lov om Ligebehandlingsnævnet https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2016/1230 https://ast.dk/naevn/ligebehandlingsnaevnet/alder-handicap-kon-etnisk-oprindelse-seksuel-orientering-ovrigt-grunde	Overtrædelser af konventionen skal indberettes til overvågningsudvalget via forvaltningsmyndigheden. Forvaltningsmyndigheden vil én gang årligt orientere overvågningsudvalget om tilfælde af overtrædelser. Udvalget vil i den forbindelse få oplysninger om sagens karakter og forvaltningsmyndighedens reaktion. Forvaltningsmyndigheden henviser konkrete tilfælde af diskrimination til Ligebehandlingsnævnet, hvortil den forurettede kan klage. Institut for Menneskerettigheder vil deltage i overvågningsudvalget for programmet. for Socialfonden Plus og Regionalfonden. En klage kan i hele programperioden indgives til forvaltningsmyndigheden på flere måder. Hvis en fysisk eller juridisk person ønsker at klage, kan dette gøres ved personligt fremmøde, telefonisk henvendelse (3529 1700), ved email (de@erst.dk) eller ved brev til Erhvervsstyrelsen, Vejlsovej 29, 8600 Silkeborg. Klageren kan orientere sig på Erhvervsstyrelsens hjemmeside, hvor kontaktoplysningerne ligeledes fremgår. Der er intet krav til klagens indhold, hvilket er i overensstemmelse med dansk forvaltningsrets krav til klager. Forvaltningsmyndigheden er ansvarlig for at oplyse sagen tilstrækkeligt, herunder oplyse, om der er tale	Forvaltningsmyndigheden har ikke modtaget klager, indberetninger eller henvendelser om overtrædelse af UNCRPD. Institut for Menneskerettigheder er blevet inviteret til at deltage i overvågningsudvalget, men forvaltningsmyndigheden har ikke modtaget en indstilling af medlem/suppleant til udvalget.

		om en klage og klagens emne, hvilket er i overensstemmelse med dansk forvaltningsrets officialprincip. Erhvervsstyrelsen tager notat af klagen, hvis denne fremføres mundtligt. Klagen journaliseres i forvaltningsmyndighedens ESDH-system. En medarbejder i forvaltningsmyndighedens juridiske afdeling tager stilling til klagens indhold og videreformidler klagen til rette instans, hvis klagen ikke kan eller skal behandles af forvaltningsmyndigheden. På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.	
--	--	--	--